

liefdevolle plicht

Passende ondersteuning
voor Indische & Molukse
mantelzorgers

Wat hebben we het 1^e jaar bereikt?
Onze ervaringen in vogelvlucht!

MantelzorgNL

1^e jaar van het project Liefdevolle Plicht

Inhoudsopgave

Liefdevolle Plicht
Inhoudsopgave

De partners van
Liefdevolle Plicht

De opzet van
Liefdevolle Plicht

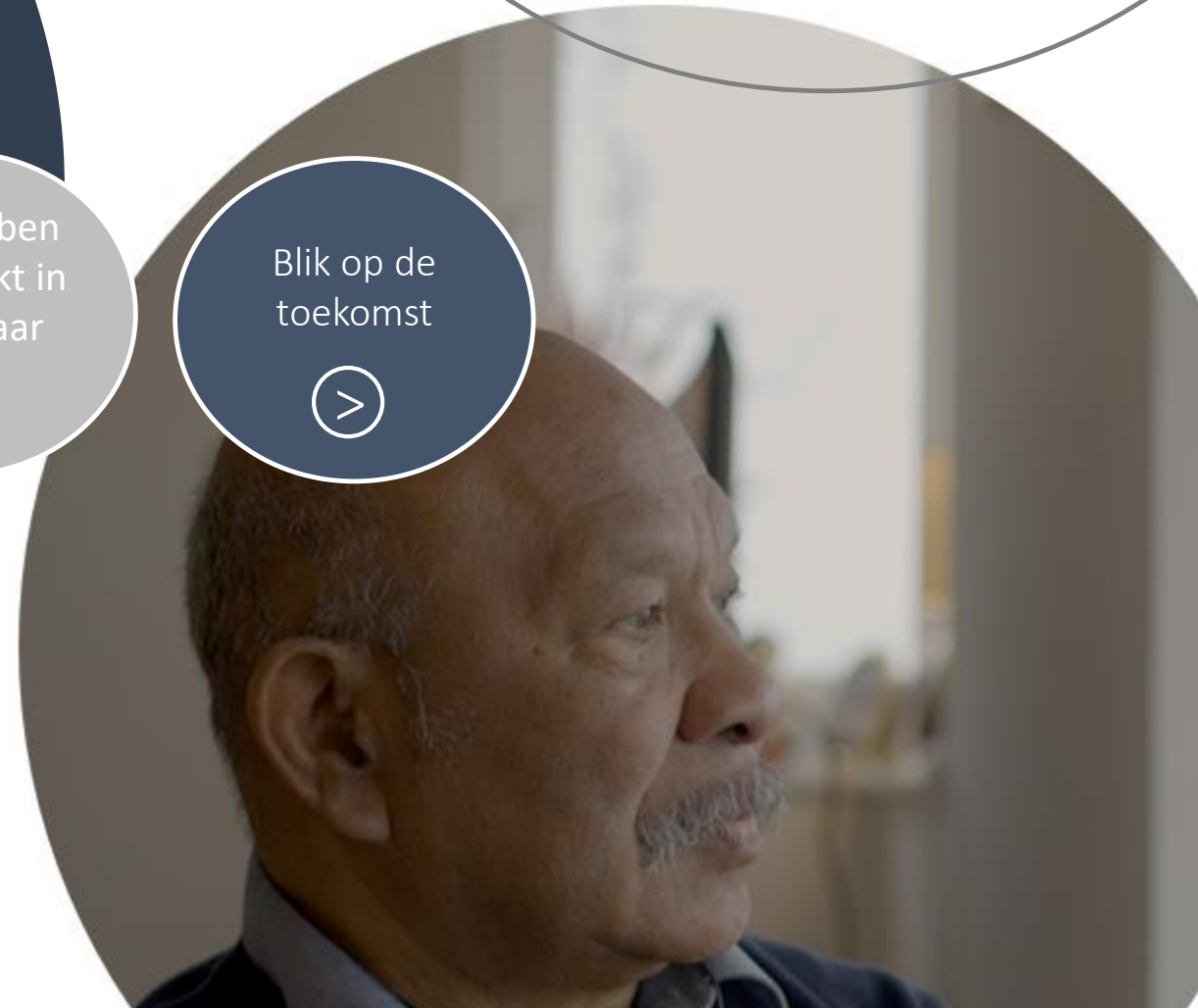
Wat hebben
we bereikt in
het 1^e jaar

Blik op de
toekomst

Over mantelzorg als liefdevolle plicht

Liefdevolle Plicht is een initiatief van MantelzorgNL, Stichting Pelita en LSMO en mede mogelijk gemaakt door het ministerie van VWS als onderdeel van collectieve erkenning Indische gemeenschap

Over mantelzorg als **Liefdevolle plicht**

STICHTING
PELITA

Sinds 1 oktober 2021 werken Pelita, LSMO en MantelzorgNL samen om passende mantelzorgondersteuning voor Indische en Molukse mantelzorgers mogelijk te maken. We hebben het programma Liefdevolle Plicht genoemd. Liefdevol, omdat het gaat om de liefdevolle zorg voor je ouders, kinderen, ooms, tantes. Plicht, omdat er een grenzeloze vanzelfsprekendheid is om dit te doen. Het raakt daarmee de kern: de mantelzorg wordt verleend vanuit liefde en ook vanuit verplichting. Deze combinatie maakt vaak dat de Indische en Molukse mantelzorgers zichzelf uit het oog verliezen.

Wat hebben we bereikt in het eerste jaar? En waar willen we naar toe in 2023?
Wij wensen u veel leesplezier!

MantelzorgNL, Pelita en LSMO.

**liefdevolle
plicht** Passende ondersteuning
voor Indische & Molukse
mantelzorgers

De projectpartners

Liefdevolle plicht En de partners

MantelzorgNL

MantelzorgNL is de landelijke vereniging die opkomt voor iedereen die zorgt voor een familielid, vriend of buur. Mantelzorgers kunnen bij de MantelzorgNL terecht voor informatie en ondersteuning. Daarnaast geeft MantelzorgNL ook ondersteuning en advies aan professionals en gemeenten bij hun samenwerking met mantelzorgers.

Stichting Pelita

Stichting Pelita biedt dienstverlening aan alle oorlogsbetrokkenen bij de oorlog met Japan en de periode van chaos en geweld erna in voormalig Nederlands-Indië. Pelita draagt er samen met zijn netwerk van vrijwilligers aan bij, dat, op het gebied van welzijn en zorg Indische Nederlanders en Molukkers zich gekend weten en dat hun vragen, wensen en behoeften gezien worden.

LMSO

LMSO is een netwerkorganisatie die de belangen behartigt van ca 15.000 Molukse 60 plussers. Het team van LMSO heeft ervaring in zorg en welzijn en voert de ondersteuning en begeleiding op vrijwillige basis uit.

Liefdevolle plicht De opzet

De pilot gemeenten

We hebben gekozen voor 3 gemeenten waar we dit project uitvoeren:
Wierden, Tilburg en Woerden.

Het verhaal van Meno.

Wat willen we bereiken?

Voor de uitvoering van Liefdevolle Plicht werken we samen met de doelgroepen. Zowel in de lokale projectteams, als in de uitvoering. Samen met de mensen uit de Indische en Molukse gemeenschappen in de drie pilot gemeentes Tilburg, Wierden en Woerden geven we dit project vorm, en verzamelen we informatie, inzichten en kennis en koppelen we weer terug.

Passende mantelzorgondersteuning mogelijk maken werkt alleen maar als de Indische- en Molukse gemeenschappen continu worden meegenomen in dit proces.

Samen met de zorg- en welzijnsprofessionals, de lokale projectteams en de sleutelpersonen, zorgen we ervoor dat het project wordt gedragen door de mensen voor wie we een verbetering in hun positie willen bewerkstelligen.

Het project wordt uitgevoerd in het kader van [‘collectieve erkenning Indische gemeenschap’](#). Het project vormt een onderdeel van een breder traject op het gebied van context-gebonden zorg.

Wat hebben we gedaan?

We hebben drie wegwijzers gemaakt: voor zorg- en welzijnsprofessionals, voor huisartsen, en een exemplaar voor gemeenten. Hierin zijn inzichten en praktische adviezen opgenomen over hoe je het beste ondersteuning kunt bieden aan Indische en Molukse mantelzorgers. Waar moet je rekening mee houden, als het gaat om de migratiegeschiedenis? Hoe houd je rekening met culturele verschillen? En wat is contextgebonden zorg? Wat betekent dit voor de mantelzorgondersteuning?

**Kick-off op
21 april 2022**

Leren, kennen en begrijpen

“Neem eerst de gelegenheid te baat bij deze eerste bijeenkomst om de ouderen, de mantelzorgers en de leden van de Molukse gemeenschap met hun historie, hun emoties en eigenheden te leren kennen en begrijpen voordat hun bagages volgestouwd worden en later ballast blijken te zijn.”

Op 21 april 2022 werd de aftrap gegeven van het mantelzorgproject Liefdevolle Plicht. Dit vond plaats in Rumah Kita in Wageningen, een verpleeghuis voor Indische en Molukse ouderen. De kick off werd bezocht door vertegenwoordigers van de Indische en Molukse gemeenschappen uit de drie pilotgemeenten, mantelzorgers, een wethouder, mantelzorg-consulenten, zorg- en welzijnsmedewerkers en gemeente- en rijksambtenaren.

Meer weten? Klik hier

Tijd nemen
voor het
opbouwen van
vertrouwen is
cruciaal.

Ga naar de ervaringen in
de pilotgemeenten

De paradox van Liefdevolle Plicht

Mantelzorg wordt wel indirect verplicht, maar niet expliciet besproken.

Het opbouwen van vertrouwen is cruciaal. Openheid vergt tijd, en die tijd hebben we genomen door bijeenkomsten te organiseren in de drie pilot gemeenten, waarin we samen met de lokale projectteams en sleutelfiguren de basis hebben gelegd voor het vertrouwen. We hebben mensen voorzichtig- stap voor stap- kennis te laten maken met het onderwerp familiezorg/mantelzorg. Er is een schat aan waardevolle informatie opgehaald, er zijn inzichten, emoties en verhalen gedeeld. Er is naar elkaar geluisterd, met elkaar gezwogen en daardoor bewustwording gecreëerd. Tussen generaties, tussen Molukse en Indische (ex) mantelzorgers, tussen Molukkers onderling. Tussen mantelzorgers en zorgverleners, gemeente-ambtenaren en zorg- en welzijnswerkers.

Wat hebben we bereikt?

- In 8 bijeenkomsten hebben we 100 mantelzorgers bereikt.
- We hebben het gesprek over mantelzorg/familiezorg gefaciliteerd
- We hebben voorlichting gegeven aan mantelzorgers over dementie.
- We hebben voorlichting gegeven over lokale hulp- en ondersteuningsaanbod.
- We hebben een spreekuur georganiseerd specifiek om Indische en Molukse mantelzorgers te ondersteunen en hun ondersteuningsbehoeftes is besproken
- We hebben meer inzicht in de specifieke behoeftes in de 3 pilotgemeenten (o.a. op de thema's wonen en zorg, dagbesteding en dementie).
- Er zijn presentaties bij landelijke bijeenkomsten gegeven.

De drie pilot
gemeenten

Wierden

Woerden

Tilburg

De pilotgemeente Woerden

Op 22 juni vond de eerste bijeenkomst plaats bij de Molukse Stichting Sinar Maluku. Er waren zo'n 30 mensen aanwezig. WoerdenWijzer, de welzijnsorganisatie was erbij om voorlichting te geven over het lokale zorg- en ondersteuningsaanbod. Uit het gesprek met de aanwezigen bleek dat er veel behoefte is aan dialoog tussen de generaties over hoe we mantelzorg met elkaar organiseren. En dat die dialoog ook gefaciliteerd wordt. De tweede generatie wil dit graag bespreekbaar maken met de derde generatie. De gespreksleider van Stichting Pelita deed de volgende oproep toen de deelnemers naar huis gingen: "Durf mantelzorg bespreekbaar te maken. En ga het gesprek aan over hoe je wil zorgen voor elkaar."

Op 1 oktober werd een landelijke studiedag georganiseerd door LSMO over wonen en zorg. Daar werd ook een presentatie gegeven over het project Liefdevolle Plicht, waarna er met een groep van 10-15 mensen doorgepraat werd over familiezorg en het delen van de zorg. Er kwam onder andere in naar voren dat er behoefte is aan informatie over het zorg- en ondersteuningsaanbod.

Ga naar de ervaringen in
de gemeente Wierden

De drie pilot
gemeenten

Wierden

Woerden

Tilburg

De pilotgemeente Wierden

Op 14 juni vond de eerste bijeenkomst plaats. Dat was de start van een serie van nog drie andere bijeenkomsten over mantelzorg. Ook werd een groep gecreëerd die maandelijks bij elkaar komt om het gesprek aan te gaan over zorg gerelateerde thema's, zodat het bespreekbaar maken van mantelzorg en het delen van de zorg meer geaccepteerd wordt. Tijdens de ontmoetingen werd duidelijk dat openlijk spreken over hoe zwaar mantelzorg kan zijn, vaak nog taboe is. En welke momenten pakken mantelzorgers om weer wat tijd voor zichzelf te hebben, aangezien er maar weinig gebruik wordt gemaakt van het zorg- en ondersteuningsaanbod? Geheimhouding en schaamte waren ook een belangrijke thema's. Mantelzorg is een weliswaar een familiezaak, maar wordt niet altijd binnen de familie besproken.

In Wierden wordt dagbesteding gemist die beter aansluit op de behoefte van Molukse mantelzorgers en de mensen voor wie ze zorgen. De vraag is hoe bestaande voorzieningen geschikt te maken zijn voor Molukse ouderen? De informatie over zorg- en ondersteuning is misschien wel bekend, maar mensen maken de stap niet naar deze voorzieningen. Het vertrouwen moet eerst gewonnen worden. Ze zijn bang dat als ze openheid tonen over hun situatie, daar dan misbruik van gemaakt wordt. Daarnaast was dementie een thema. Daar ligt een grote informatiebehoefte. Tenslotte maakten de deelnemers zich zorgen over het onderwerp 'wonen'. Want waar kun je wonen als je hele intensieve zorg nodig hebt?

Ga naar de ervaringen in
de gemeente Tilburg

De drie pilot
gemeenten

Woerden

Wierden

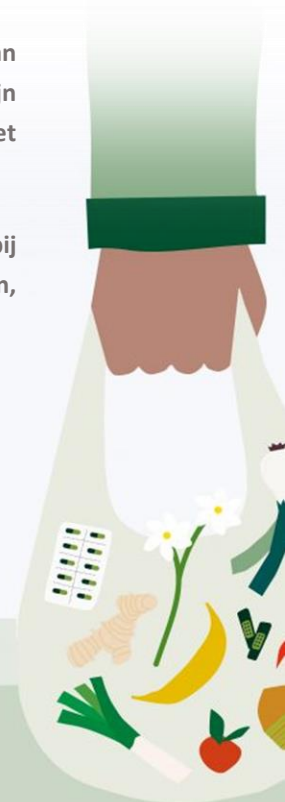
Tilburg

De pilotgemeente Tilburg

In Tilburg zijn drie bijeenkomsten georganiseerd. Hierin stond onder andere centraal dat de deelnemers de derde generatie willen stimuleren om mantelzorg te verlenen. Veel Molukkers van de derde generatie wonen buiten de wijk. Zij zijn meer buiten de gemeenschap actief en hebben soms andere ideeën over zorg voor elkaar. Andere thema's die naar voren kwamen waren het gesprek over familiezorg in het algemeen, de behoefte aan informatie over het zorg- en ondersteuningsaanbod, rouw en verlies en dementie.

Bij een van de bijeenkomsten waren ook zorg- en welzijnsprofessionals aanwezig. Zij gaven voornamelijk aan dat de behoefte aan cultuursensitief werken groot is, en dat veel van elkaar geleerd kan worden. Er zijn namelijk al veel goede initiatieven in Tilburg. Van belang is dat de brug geslagen moet worden tussen het zorg- en ondersteuningsaanbod en de Indische en Molukse mantelzorgers.

Kennisoverdracht is dus belangrijk. Ook daar kunnen zorg- en welzijnsorganisaties een rol in spelen. Daarbij werd wel opgemerkt dat zorg- en welzijnsprofessionals bereid moeten zijn naar de mensen toe te komen, want de mantelzorgers zelf zetten niet makkelijk de stap naar zorg en ondersteuning.

We gaan zorg- en welzijnsprofessionals nog meer betrekken in het proces om de verbetering van de mantelzorgondersteuning te kunnen realiseren. We gaan trainingen aanbieden in context-gebonden werken en cultuur-sensitiefwerken.

In de 2^e helft van 2023 gaan we ons richten op gemeentelijk beleid (gemeentelijke borging van cultuur-sensitief werken en aandacht voor mantelzorgers met een migratie achtergrond) en de landelijke borging

We vertalen de ervaringen in de drie pilotgemeenten in een methodische aanpak, waarmee ook andere gemeenten, die passende ondersteuning voor mantelzorgers willen realiseren, aan de slag kunnen gaan.

Tijdens een aantal landelijke presentaties over Liefdevolle Plicht, merkten we dat ook andere gemeenten belangstelling hebben voor dit project. Ook zijn andere gemeenschappen met een migratieachtergrond geïnteresseerd. We willen deze kans benutten.

We blijven ons inzetten om de brug te slaan tussen de mantelzorgers en de zorg- en welzijnsprofessionals, zodat passende ondersteuning beschikbaar wordt en het belangrijke gesprek over mantelzorg en het delen van zorg in deze gemeenschappen gevoerd blijft worden.

Een blik op de nabije toekomst

Mantelzorgers van Indische en Molukse afkomst zullen het komende jaar geïnterviewd worden. De lokale bijeenkomsten, die voor een groot deel ook fungeren als lotgenotencontact, zullen in alle drie de pilotgemeenten voortgezet worden. Met als doel mantelzorg bespreekbaar te houden, bewustwording te creëren, en de behoefte aan hoe passende ondersteuning voor de mantelzorgers eruit moet zien, op te halen. Ook voorlichting zal centraal staan, bijvoorbeeld over het lokale zorg- en welzijnsaanbod (de lokale sociale kaart), maar ook over thema's zoals dementie.

